

Innhold

Forord	5
---------------------	---

Del 1

ARBEIDSMETODER OG LÆRING I UTESKOLEN

Kapittel 1

Hva er uteskole? - Noen begrepsavklaringer	15
---	----

Hans Petter Andersen og Tove Anita Fiskum

Undervisningens innhold og karakter	16
Hvor finner undervisningen sted? Noen romlige begreper	19
Hvordan kan skolen benytte dette i sin uteskolepraksis?	25
Eksempel på en uteskoleløsning	26
Litteratur	26

Kapittel 2

Undervisningsmetoder ute og inne - den gode sammenhengen	30
---	----

Jon Arve Husby og Tove Anita Fiskum

Forarbeid - uteaktiviteter - etterarbeid	30
Reduser nyhetsgapet	31
Uteskole med annen oppbygging	33
Hvordan kan skolen benytte dette i sin uteskolepraksis	38
Et skoleeksempel: En tretrinns rakett mot suksess	38
Litteratur	42

Kapittel 3

Utforskende samtale for læring	44
---	----

Eli Munkebye

Hvorfor fremme utforskende samtale?	46
Fra en-til-en-samtale til samtale mellom flere	47
Hvordan legge til rette for den utforskende samtalen?	47

Læreren som samtalepartner	50
Hvordan åpne opp dialogen	51
Er en utforskende samtale alltid en åpen dialog?	52
Lærerens strategier	53
Elevgruppesamtale	56
Litteratur	57

Kapittel 4

Læringens mange dimensjoner	59
<i>Jon Arve Husby og Tove Anita Fiskum</i>	
Kognitiv læring, en krysning mellom et substantiv og en prosess	61
Affektive domene	64
Hvordan kan skolen benytte dette i sin uteskolepraksis?	65
Litteratur	69

Kapittel 5

Uteområdet til inspirasjon og motivasjon for allsidig aktivitet	70
<i>Tove Anita Fiskum</i>	
Affordances og hva omverdenen inviterer til	71
Hvordan benytter barn uteområdet	73
Naturens mangfold, en kilde til økt og mer allsidig aktivitet	75
Hvordan kan skolen benytte dette i sin uteskolepraksis?	77
Litteratur	78

Del 2

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

Kapittel 6

Grunnleggende ferdigheter og uteskole	83
<i>Hans Petter Andersen</i>	
Litt om den skolepolitiske og pedagogiske konteksten	84
De grunnleggende ferdighetenes plass i dagens uteskole	85
Tilnærminger til en tydeligere integrering av de grunnleggende ferdighetene i uteskoleaktiviteter	86
Lesing av stedlig informasjon	87
Bruk av medbrakte informasjonskilder	89
Feltkartlegging	90
Flertrinnsmodell	92
To eksempler på feltopplegg	93
På kjøpesenteret	93

Langs vassdraget	94
Avsluttende kommentarer	96
Litteratur	96

Kapittel 7

Førlesing utenfor klasserommets fire vegger	98
--	-----------

Haakon Halberg

Førlesingsfasen	98
Uterommet som førlesingsarena	101
Et samspill mellom klasserommet og uterommet	103
Førskrivning i uterommet	104
Undervisningsforslag	106
Litteratur	108

Kapittel 8

Matematikk ute er inne	109
-------------------------------------	------------

Dag Gulaker

Glimt fra en utvikling	109
Skolefaget matematikk	110
Vi må forstå matematikken	112
Hvordan kan opplæring gjennomføres?	114
Hva kan skolen gjøre for at faget skal være synlig, levende nyttig og spennende for elevene?	115
To eksempler på problemstillinger hvor vi arbeider inne og ute	118
Litteratur	120

Kapittel 9

Med digital teknologi i uterommet	121
--	------------

Trygve Skavhaug

Mobiltelefoner og nettbrett	121
Hvilke oppgaver trenger vi å løse?	122
Hva kan digitale verktøy bidra med i forarbeidet?	123
Hva kan digitale verktøy bidra med i feltarbeidsfasen? Hva med skriving?	124
Utforskning og dokumentasjon	124
Foto og video som aktivitet	127
Informasjon og innhold	128
Digitale verktøy i etterarbeids- eller bearbeidingsfasen	129
Noe som ligner på en konklusjon?	132
Litteratur	133

Del 3**EKSEMPLER OG UTDYPING AV ARBEIDSMÅTER I UTESKOLEN****Kapittel 10****Hvordan kan ulike kunnskapsformer berike undervisningen i uteskolen? .....** 137*Tove Anita Fiskum og Ulla Suul*

Teoretisk og praktisk kunnskap 139

Praktisk kunnskap, noen begrepsavklaringer 139

Den store presisjonen i praktisk kunnskap 141

Vår kunnskap påvirker hva vi ser 142

Hvordan kan skolen benytte dette i sin uteskolepraksis? 143

Litteratur 145

Kapittel 11**Hvorfor artskunnskap? Artskunnskapens hva, hvorfor og hvordan .....** 147*Jon Arve Husby og Per Ivar Kvammen*

For å kunne snakke om naturen 147

Å kunne navn gir nærhet og følelsesmessig tilknytning 149

Interesse og å lære å se 150

Jakt, fiske, høsting fra naturen og artskunnskap 153

En plante i hånden er bedre enn ti bilder i boka 153

Teoretisk kunnskap og erfaringsbasert kunnskap - ja takk, begge deler 154

Nøkkelarter og paraplyarter. Rødlistearter og svartelistearter 155

Artskunnskap, evolusjon og klassifikasjon 156

Artsnavn er en del av vår tradisjon og kultur 157

Arbeid med artskunnskap i skole og lærerutdanning. Noen ideer 159

Litteratur 162

Kapittel 12**Tidligere bruk og oppfattelse av natur - en ressurs i dagens skole .....** 163*Eli Munkebye og Tove Anita Fiskum*

Etnobiologi 163

Tradisjonskunnskap 164

Barns lek med planter 169

Hvorfor er tradisjonskunnskap viktig? 172

Hvorfor er etnobiologi viktig i undervisningen? 174

Litteratur 175

Kapittel 13

Farge på tilværelsen 177
Ulla Suul
 Fargepigmenter 178
 Pigmentframstilling i Norge 179
 Hvordan kan skolen bruke dette i sin uteskolepraksis? 180
 Fargestoffer 183
 Litteratur 191

Kapittel 14

Ute i naturlandskapet 193
Trygve W. Skavhaug
 Å lese landskapet – en grunnleggende ferdighet 193
 Naturlandskapet og bruk av nærmiljøet i undervisning 194
 Det er så lenge siden! 195
 Hva bør vi vite om berggrunnen – hvordan kan vi si noe om stein? 196
 Virkeligheten og modellen 197
 Hva kan løsmassene fortelle oss? 199
 Å trene tanken ... ut fra en observasjon 201
 Hva med landformene? 202
 Mennesket bruker landskapet 203
 Det dramatiske som motivasjon 204
 Historier fra naturen 205
 Kart og naturlandskapet 206
 Feltarbeidet – de tre fasene 207
 Vegen videre 208
 Litteratur 209

Kapittel 15

Forvalteransvaret 210
Idar Kjølsvik
 Bakgrunn 210
 Forvalteransvar i lovverket 211
 Religion og naturvitenskap 215
 Hvordan kan skolen bruke dette i sin uteskolepraksis? 218
 Litteratur 221

Kapittel 16

Når natur oppleves som truende	223
<i>Randi Skaugen</i>	
Friluftslivstradisjonen i Norge	223
Fremmedgjøring i forhold til natur	225
I bjørnens rike	227
Hvordan kan vi jobbe med dette i skolen?	233
Litteratur	235

Kapittel 17

Det bebygde miljøet som læringsarena	237
<i>Hans Petter Andersen</i>	
Det bebygde nærmiljøet - en lite benyttet læringsarena?	237
Det typiske nærmiljøet til norske skoler	239
Noen overordnede tilnærminger i studiet av det bebygde miljø	241
Skoleanlegget og det nærmeste bruksarealet	243
Nærmiljøet utenfor skolens bruksareal	245
Tettsteder og byer	247
Avsluttende kommentarer	250
Litteratur	251
Forfatterne	252